

Slovenská republika a NATURA 2000 v súvislostiach

Ani Európska únia, ani Slovenská republika a ani NATURA 2000 v nich nie sú pupkom súčasného sveta. V súvislosti s nimi je potrebné brať do úvahy nasledujúce globálne trendy:

- **Globálne otepľovanie.**
- **Dezertifikácia.**
- **Hlad u 850 miliónov ľudí (aj v dôsledku rozširovania výroby biopalív).**
- **Prudký rast cien ropy.**
- **Hrozbu vyčerpania zdrojov fosílnych palív v dohľadnej dobe (ropa do 30 rokov, zemný plyn do 100 rokov, uhlie do 200 rokov).**
- **Pád amerického dolára.**
- **Prílev imigrantov z chudobnejších krajín do bohatších štátov.**

Akceptovať systém ochrany prírody starších štátov Európskej únie (NATURA 2000) bolo svojho času podmienkou pre vstup Slovenskej republiky do nej. Túto skutočnosť je ale potrebné vidieť v štyroch rovinách:

- Ekologická kvalita kultúrnej krajiny Slovenskej republiky je v porovnaní s ekologickou kvalitou kultúrnej krajiny starších štátov Európskej únie (Holandsko, Belgicko, Veľká Británia, Španielsko, Nemecko) neporovnateľne vyššia (biodiverzita, lesnatosť, pralesy, veľkí predátori).
- Slováci ani pred vstupom do Európskej únie nežili na stromoch a mali vo svojom štáte vytypované ekologicky hodnotné krajinné segmenty pod územnou ochranou (a mnoho desiatok rokov). Táto územná ochrana nevisela vo vzduchu, ale mala svoju filozofiu založenú na dostupných dobových poznatkoch.
- Podiel území NATURA 2000 na území Slovenskej republiky má dosiahnuť 35 %. Pritom však životná úroveň obyvateľov Slovenska (s výnimkou Bratislavy samozrejme) je v Európskej únii najnižšia a súčasné vystaňovalstvo je v histórii Slovenska druhé najvyššie.
- Aký podiel z celkového územia starých štátov Európskej únie zaberajú územia NATURA 2000, samozrejme, za neporovnateľne vyššej životnej úrovne ich obyvateľov.

S istou mierou nadsádzky je nanútenie systému NATURA 2000 Slovenskej republike Európskou úniou možné charakterizovať asi takto:

- **NATURA 2000 je ochrana prírody na Slovensku pre Európu, ktorá si svoju prírodu kvôli vlastnej krátkozrakosti, chamtivosti a bezohľadnosti zničila. Ale je to ochrana prírody za slovenské peniaze a na úkor obyvateľov Slovenska.**
- **NATURA 2000 v Slovenskej republike je nástrojom neokolonializmu starších štátov Európskej únie.**
- **NATURA 2000 v Slovenskej republike je ako koncepcia ochrany prírody zastaraná.**

Príkladom pre nespravodlivosť systému NATURA 2000 voči Slovenskej republike môže byť podiel plochy jednotlivých štátov vyčlenených pre chránené vtáčie územia. Na Slovensku to má byť 28 %. Tento podiel je však spomedzi všetkých štátov Európskej únie najvyšší. Lenže vo Veľkej Británii (samotný iniciátor koncepcie CHVÚ) to je iba 6.1 %, vo Francúzsku 7,8 %, v Nemecku 8,9 %, v Belgicku 9,7 % a v Holandsku 12,6 %.

Iným príkladom pre nespravodlivosť systému NATURA 2000 voči občanom Slovenskej republiky by mohol byť napríklad zákaz zalesňovania v chránených vtáčích územiach

v oblastiach nížin. Tento zákaz je pritom v rozpore s inými takisto verejnými záujmami, ktorými sú:

- potreba zvyšovania ekologickej stability kultúrnej krajiny (pôvodne tam bol predsa prales!!!) a
- potreba trvalo udržateľného rozvoja (nedostatok energie v dohľadnej budúcnosti).

Príkladom pre zastaranosť koncepcie NATURA 2000 by mohli byť chránené vtáacie územia. Pri súčasnej úrovni poznatkov o biológii druhov organizmom obývajúcich územie Európy nie je možné nájsť jediný dôkaz pre exkluzivitu vtákov ako systematickej skupiny organizmov pokiaľ ide o potrebu ich ochrany. Naopak, je možné nájsť viac dôvodov pre ochranu systematických skupín organizmov zodpovedných napríklad za ekologickú stabilitu lesných ekosystémov, za rozpad lesnej opadanky, za samočistenie vody alebo za prirodzenú úrodnosť pôdy. Napriek tomu sa chránené vreckatohubie, červie ani chvostoskočie územia v Európe nevyhlasujú.

Politickú zodpovednosť za popísaný stav v Slovenskej republike majú SDKÚ, KDH, ANO, SDE a najmä SMK.

Vecnú zodpovednosť za daný stav majú vláda Slovenskej republiky pod vedením Mikuláša Dzurindu v rokoch 1998-2006, vyjednávači Slovenskej republiky pred jej vstupom do Európskej únie, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky.

Záver:

System NATURA 2000 v Slovenskej republike je potrebné s ohľadom na globálne trendy, za účinnej spätnej väzby hospodárskej sféry a s využitím poznatkov súčasných prírodných vied od základu prehodnotiť.

Jozef Vojtek, odborný radca Krajského úradu životného prostredia Nitra
Písané pre GRZVNL dňa 9.6.2008